

בית משפט השלום בנצרת

ת"א 3319-05 עזבון המנוח חסן אלאסטל ז"ל ואח' נ' משרד הבטחון-לשכת היועץ המשפטי

בקשה מס' 13

בפני כב' השופט אחסאן כנעאן

המבקשים
1. עזבון המנוח חסן אלאסטל ז"ל
2. אחמד אלאסטל
3. זבידה אלאסטל

נגד

המשיב
משרד הבטחון-לשכת היועץ המשפטי

החלטה

(בקשה לגביית עדות באמצעות כינוס וידאו)

רקע

1. לפניי בקשה להתיר גביית עדותם של עדי התביעה המתגוררים ברצועת עזה, באמצעות וידאו קונפרנס.
2. תובע 1, הינו עיזבון המנוח חסן אלאסטל, אשר נהרג על פי הנטען בכתב התביעה מירי רשלני של כוחות הביטחון ביום 12.05.2003. עפ"י הנטען בכתב התביעה המנוח נורה ע"י כוחות הביטחון בגוש קטיף. נתבעים 2 ו-3 הינם הוריו של המנוח, הגישו את תביעתם כנגד הנתבעת לפיצויים בגין הנזקים שנגרמו להם עקב מותו של המנוח.

הבקשה

3. המבקשים עותרים לביהמ"ש בכדי שיתיר גביית עדותם של עדי התביעה באמצעות כינוס וידאו, וזאת בשל סגירת המעברים מעזה למדינת ישראל והגבלת כניסתם של תושבי הרצועה למדינת ישראל.

בית משפט השלום בנצרת

ת"א 3319-05 עזבון המנוח חסן אלאסטל ז"ל ואח' נ' משרד הבטחון-לשכת היועץ המשפטי

4. המשיבה טוענת כי דין הבקשה להידחות מטעמים שונים בין היתר היא טוענת כי המבקשים לא צירפו תצהיר המאמת את האמור בבקשה מסיבה זו יש לדחות את הבקשה על הסף. עוד מוסיפה המשיבה, כי לא ניתן לבצע טכנית כינוס וידאו מעזה, בהעדר אמצעים. בנוסף, גביית העדות דרך כינוס וידאו פוגע ביכולתה של המשיבה בניהול החקירה הנגדית.

דיון הוכרעה

5. לאחר עיון בבקשה ובתגובה על נספחיהם, נחה דתי כי דין הבקשה להתקבל. סעיף 13(א) לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א – 1971, קובע:

"לפי בקשת בעל דין במשפט אזרחי רשאי בית המשפט, אם נראה צורך בכך למען הצדק ולפי התנאים שהורה עליהם, לצוות שעד או כל אדם אחר יחקר בתצהיר על די אשם פלוני ובמקום פלוני במחוץ לתחום שי פוטו של בית המשפט, רשאי בית המשפט ליתן הוראה בכל דבר הכרוך באותה חקירה, כפי שייראה סביר וצודק, ורשאי הוא להתיר לכל בעל דין להגיש פרוטוקול העדות כראיה באותו משפט".

6. בית המשפט העליון כשהזדקק לסוגיה קבע כי דרך המלך לגביית עדות, הינה גביית עדות חיה בין כותלי בית המשפט. אולם אם גביית העדות לא תתאפשר ככזו, ניתן להיעזר בתחליפים הטכנולוגיים, (ראו רע"א 3810/06 דורי בע"מ נ' גולדשטיין, תק – על 2007, (3) 4667, רע"א SMITHKLINE BEECHAMP .C.L 3005/02 נ' אוניפארם בע"מ, פד"י נו (6), 865).

7. על מגיש הבקשה להוכיח את התנאים הבאים: ראשית, הפניה נעשתה בתום לב; שנית, יש בידי העדים למסור עדות רלוונטית; ושלישית, קיימת סיבה טובה המונעת את בואם של העדים (ראה: ע"א 84/51 קלינגהופר נ. בלוס, פ"ד ו' 198, 202 (1952)).

בית משפט השלום בנצרת

ת"א 05-3319 עזבון המנוח חסן אלאסטל ז"ל ואח' נ' משרד הבטחון-לשכת היועץ המשפטי

8. בכלל זה נקבע כי האמצעים הטכנולוגיים לגביית עדות מחוץ לכותלי בית המשפט מהווים מעין כלי אשר מאפשר לבית המשפט להתרשם מן העד באופן ישיר, בנוסף ניתן לפקח על חקירת העד ולכוונו בזמן אמת. בית המשפט יכול להתרשם ממהימנות העד באופן ישיר (ראו שלמה לוי, תורת הפרוצדורה האזרחית, 1999, , 114 וכן רע"א 3005/02), בדומה לכך הצדדים ינהלו את החקירה הראשונית והנגדית תחת פיקוחו של בית המשפט והכוונתו.

9. ברע"א 3810/06 הנ"ל, הצטרפה כב' השופטת נאור לקריאתו של כב' השופט גרוניס, כי יש להרחיב את גישת בתי המשפט בעניין השימוש באמצעים הטכנולוגיים ולהגמיש את המבחנים. הסיבה להגמשת הכללים הינה כי הכללים נקבעו בהתייחס למצב בו גורם אחר גובה את העדות ועורך פרוטוקול בעוד שהשופט בישראל מקבל פרוטוקול כתוב ואינו מתרשם מהעד. כאן ההתרשמות מהעד היא באמצעות וידאו כאשר היתרון באמצעי זה לעומת קבלת פרוטוקול כתוב הינו ברור (סעיף 14 לפסק דינו של כבוד השופט גרוניס). כבוד השופטת נאור קבעה:

" אני סבורה שיש צדק בגישה שמציג חברי לפיה גישת בתי המשפט לאפשרות טכנולוגית זו צריכה להיות מרחיבה יותר מהגישה שהיתה נהוגה בעבר לגבי גביית עדויות מחוץ לתחום השיפוט (לסקירת גישות שונות בבתי המשפט ראו החלטתו המפורטת של השופט י' שפירא מבית המשפט המחוזי בירושלים ב-ת"א (י-ם) 5194/03 ספאיייר נ' S.J.R ASSOCIATEF (לא פורסם, 18.11.2003); והשוו בתחום הפלילי בפרשת אהרוני). ואולם, ובלי שאקבע מסמרות לגבי היקף השימוש הראוי בהיוועדות חזותית, סבורה אני כי המבחנים הבסיסיים שנקבעו עוד בראשית ימי המדינה – טעמים עדיין עמם. הרחבת הגישה צריכה להתבצע על ידי הגמשה ביישום של חלק ממבחנים אלה. "

השופטת נאור הציעה להקל במבחני הסיבה הטובה ובפרט ככל ועסקינן בעדים שאין שליטה על רצונם לבוא לישראל.

10. הטעמים שהוכרו ע"י ביהמ"ש כטעמים טובים להימנעות העדים להגעה למתן עדות בישראל, נמנו טעמים כגון אלה הנוגעים למצבם הבריאותי של העדים (ראו, ע"א 84/51 הנ"ל; רע"א 4649/92 פקיד שומה למפעלים גדולים נ' גהל, פ"ד מז(1) 564 (1993), טעמים אשר נוגעים למצב הביטחוני בישראל בעת מתן העדות (ראו, רע"א 3005/02 הנ"ל, רע"א 10923/02 שניידר נ')

בית משפט השלום בנצרת

ת"א 3319-05 עזבון המנוח חסן אלאסטל ז"ל ואח' נ' משרד הבטחון-לשכת היועץ המשפטי

Societe Nouvelle de ; **Bayerische Landesbank** רע"א 6635/02 **סופרפלסט בע"מ נ'** **Industrielle Chimie**, פ"ד נו(6) 739 (2002). בנוסף נמנו טעמים שקשורים בנסיבות אישיות של עדים שנקשרו בהתחייבויות קדומות שלא ניתן להשתחרר מהם עת העדות (ע"א 84/51 הנ"ל).

11. בעניינו, העדים הם תושבי רצועת עזה, שאין ביכולתם כלל להגיע לשטחי המדינה אף אם יחפצו בכך. לצורך כך לא דרוש תצהיר לאמת את העובדות והדבר הוא בגדר ידיעה שיפוטית זו נוכח הצטברות תיקים רבים בהם לא ניתן לקיים ישיבת הוכחות בשל חוסר אפשרות העדים לכניס לארץ. בהקשר זה אציין כי עמדת המדינה כפי שמועלית בסעיף 3 הינה עמדה מוקשית לפיה לא צורף תצהיר המסביר את הקושי לתת עדות בישראל. המדינה בתור אחראית על מעברי הגבול העובדות נמצאות בידעתה ולא הוצג על ידה מצג עובדתי שונה המראה כי אין כל קושי לתושבי הרצועה לכנס לארץ. הסיבה הטובה מתקיימת בעניינו ואף ללא אימוץ הגישה המרחיבה והמקלה בעניין דורי כנ"ל. פנייתם של המבקשים נעשית בתום לב וזאת נוכח המצב במעברים מזה זמן רב, והאיסור על כניסתם של העדים. להזכיר כי מדובר בתיק משנת 2005. כמו כי אין לשלול כי עדותם של העדים הפוטנציאליים עשויה לסייע למבקשים לפרוש את חומר הראיות שבו הם נאחזים בתביעתם ולהוכיח את טענתם. במקרה עסקינן אם לא תותר עדותם של העדים יגרם למבקשים עוול בכך שתיחסם הדרך בפניהם להוכיח טיעוניהם ולהציג את חומר הראיות.

12. אין ביכולתי לקבל את טענת המדינה כי גביית העדות באמצעי זה מכוחה להכביד על ניהול החקירה הנגדית. כפי שציינתי דלעיל אמצעי זה מאפשר התרשמות ישירה מהעד להבדיל מגבית עדות על ידי שלוח של בית המשפט. העדות תהיה בפיקוחו והכוונתו של בית המשפט. אולם אם יוכח לבית המשפט בזמן אמת כי ניהול החקירה פגע באיכות העדות או היכולת לקביעת ממצאי מהימנות, תיזקף הפגיעה לזכות המדינה. כמו כן במידה ויוכח בזמן אמת כי קיים קושי שלא ניתן לרפא אותו בזמן גביית העדות, בסמכות בית המשפט להורות על הפסקת העדות, (ראו פסק דינו של כב' השופט גרוניס ברע"א 3810/06 הנ"ל). כך שאין די בחשש זה בכדי לסכל את גביית העדות בדרך זו כמבוקש.

בית משפט השלום בנצרת

ת"א 3319-05 עזבון המנוח חסן אלאסטל ז"ל ואח' נ' משרד הבטחון-לשכת היועץ המשפטי

13. כמובן שאם הנתבעת תסדיר את כניסת המצהירים מטעם התובעים לישראל על מנת שבית משפט יוכל לגבות א עדותם באופן ישיר הדבר עדיף ואז יתייתר הצורך בגביית עדותם באמצעים טכנולוגיים.

14. אשר על כן אני נעתר לבקשה, בנסיבות העניין אינני עושה צו להוצאות.

15. מאחר ותצהירי התובעים טרם הוגשו אין מנוס מדחיית מועד ההוכחות הקבוע ליום 20.2.2011 וליום 27.2.2011.

16. המניין להגשת תצהירי עדות ראשית יחל מהיום.

17. אני קובע לראיות התובעים ליום 8.1.2011 שעה 11:00.

18. אני קובעי לראיות הנתבעת ליום 15.1.2011 שעה 11:00.

19. ב"כ המבקשים יפנה למזכירות בית המשפט בתוך 10 ימים מהיום לצורך הסדרת העניינים הטכניים הדרושים. למען הסר ספק הוצאות גביית העדות בשלב זה על המבקשים.

ניתנה היום, ט"ז אדר א תשע"א, 20 פברואר 2011, בהעדר הצדדים.

אחסאן כנעאן, שופט